

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436
Telefax: 29-40-89

BS/460/120/91

OPINIA PUBLICZNA O WYNIKACH WYBORÓW PARLAMENTARNYCH

Komunikat z badań

Warszawa, grudzień 1991 r.

Na dwa tygodnie przed wyborami parlamentarnymi połowa respondentów CBOS była przekonana, że nowo wybrany Sejm okaże się lepszy od Sejmu X kadencji, a tylko 4% - iż będzie gorszy¹. Natomiast dwa tygodnie po wyborach prognozy w tej kwestii są już mniej optymistyczne². Zdaniem jednej trzeciej badanych nowy Sejm będzie lepszy od poprzedniego, nieco mniej osób /31%/ przewiduje, że będzie taki sam, według 13% będzie gorszy, a 23% respondentów wstrzymało się od wyrażenia swojej opinii.

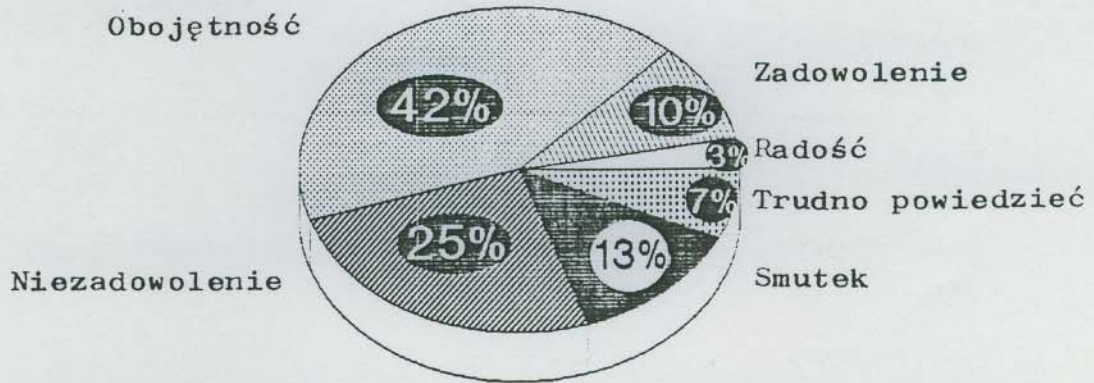
			CBOS
Czy, Pana/i/ zdaniem, nowy Sejm będzie w porównaniu z poprzednim lepszy, czy też gorszy?			
	<u>X'91</u>	<u>XI'91</u>	
Lepszy	50%	33%	
Taki sam, ani gorszy, ani lepszy	20%	31%	
Gorszy	4%	13%	
Trudno powiedzieć	26%	23%	

Przekonani o tym, że nowa Izba Poselska będzie lepsza od poprzedniej są głównie ludzie bardzo młodzi /do 24 roku życia/, mieszkańcy małych miast /do 20 tys. ludności/ oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim. Wśród grup społeczno-zawodowych opinię tę najczęściej podzielają prywatni przedsiębiorcy, najrzadziej zaś - przedstawiciele inteligencji. Postawę optymistyczną częściej niż inni prezentują także respondenci: dobrze sytuowani, akceptujący kierunek rozwoju sytuacji w kraju, deklarujący prawicowe poglądy polityczne oraz popierający program Balcerowicza /tab. 1 aneksu/.

¹ "Ocena Sejmu X kadencji /1989-1991/ i oczekiwania wobec nowego Parlamentu" - komunikat z badań CBOS, Warszawa, październik 1991 r.

² "Aktualne problemy i wydarzenia /22/" - sondaż zrealizowany w dniach 14 - 19 listopada 1991 r. na 1500-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności kraju.

Tylko 3% badanych przyjęło wyniki wyborów do Sejmu z radością, a 10% - z zadowoleniem. Najliczniejsza grupa osób /42%/ określiła swój stosunek do wyniku jako obojętny, a 25% - była z niego niezadowolona; smutek wywołał on u 13% ankietowanych /rys. 1/.

Rys. 1. Odczucia związane z wynikiem wyborów do Sejmu

Odczucia związane z wynikiem elekcji pozostają w związku z deklarowanymi zachowaniami wyborczymi³. Aktywna część społeczeństwa najczęściej przyjmowała go ze smutkiem lub z niezadowoleniem /48% wskazań/, natomiast ci, którzy 27 października nie poszli do urn w większości /59%/ - z obojętnością. Oni też znacznie rzadziej niż głosujący wyrażali satysfakcję bądź niezadowolenie /tab. 1/.

Tabela 1

w procentach

Deklaracje uczestnictwa w wyborach	Odczucia związane z wynikiem wyborów:			
	radość, zadowolenie	obojętność	smutek, niezadowolenie	trudno powiedzieć
Brał udział	19	26	48	7
Nie brał udziału	7	59	27	7
Ogółem	13	42	38	7

³ Komentarz na temat różnic między rzeczywistymi a werbalnymi postawami wyborczymi zawiera komunikat CBOS pt.: Po wyborach - deklarowane zachowania wyborcze. Listopad 1991 r.

Celem sondażu było także poznanie społecznych prognoz dotyczących wpływu nowego Sejmu na gospodarkę kraju oraz sytuację ekonomiczną regionu zamieszkania i miejsca pracy.

Zdaniem 38% badanych działalność nowego Sejmu korzystnie wpłynie na sytuację gospodarczą kraju, natomiast 27% sądzi, że nie będzie miała dla niej znaczenia. W odniesieniu do sytuacji ekonomicznej regionu i swojego zakładu pracy najczęściej /38-41% wskazań/ wyrażano przypuszczenie, że zmiana składu Sejmu nie wpłynie na ich położenie /o korzyściach mówiło odpowiednio: 27 i 17%/. Niekorzystnych reperkusji wyborów obawiają się we wszystkich przypadkach podobnie odsetki badanych /9-12/. Znaczące grupy respondentów /25-36 punktów procentowych/ wstrzymały się od wyrażenia swojej opinii.

Tabela 2

w procentach

Jak Pan/i/ sądzi, czy wybranie nowego Sejmu wpłynie:	korzystnie	niekorzystnie	nie będzie miało wpływu	trudno powiedzieć
na sytuację gospodarczą kraju	38	9	27	25
na sytuację ekonomiczną Pana/i/ regionu	27	9	38	26
na sytuację ekonomiczną Pana/i/ zakładu pracy /N=707/	17	12	41	36

Jak wskazują dane, o wiele więcej ankietowanych sądzi, że działalność nowego Sejmu będzie miała wpływ na życie gospodarcze kraju niż na sytuację regionu, a szczególnie własnego zakładu pracy.

Prognozy dotyczące działalności nowo wybranego Sejmu pozostają w ścisłym związku z przewidywaniami jego wpływu na sytuację gospodarczą kraju. Respondenci przekonani, że będzie on lepszy od poprzedniego, znacznie częściej niż pozostali przewidują jego korzystny wpływ na rozwój gospodarki. Przeświadczeni zaś, że będzie gorszy od Sejmu X kadencji najczęściej obawiają się niekorzystnych efektów jego działalności (tab.3).

Tabela 3

w procentach

Prognozy dotyczące działalności nowego Sejmu	Przewidywania dotyczące wpływu nowego Sejmu na sytuację gospodarczą kraju:			
	korzystny	niekorzystny	nie będzie miał wpływu	brak opinii
Lepszy niż poprzedni	59	19	17	18
Taki sam	20	24	55	26
Gorszy niż poprzedni	7	40	15	9
Brak opinii	14	18	14	47

* * *

Opinie ankietowanych o wyborach do Sejmu RP wydają się potwierdzeniem ogólnego pogorszenia nastrojów społecznych⁴. W reakcjach na wynik wyborów przeważała obojętność i niezadowolenie. Również prognozy dotyczące działalności nowego Sejmu są raczej pesymistyczne; przekonanie, że nie będzie on lepszy od Sejmu X kadencji wyraziła blisko połowa naszego społeczeństwa, a prawie jedna czwarta uchyliła się od zajęcia stanowiska w tej kwestii.

Tak więc, pierwsze od 1928 roku w pełni demokratyczne wybory parlamentarne w Polsce nie rozbudziły nadziei Polaków.

⁴ Zobacz: "Nastroje społeczne w listopadzie '91". Komunikat z badań CBOS. Listopad 1991 r.

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, nowy Sejm będzie w porównaniu z poprzednim lepszy, czy też gorszy?"				Liczba osób
	lepszy	taki sam	gorszy	trudno powiedzieć	
Ogółem	33	31	13	23	1499
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	35	29	15	22	716
Kobiety	31	34	11	23	783
<u>Wiek</u>					
Do 24	43	33	10	14	168
25-29	30	35	18	17	144
30-39	32	33	14	21	375
40-49	32	33	11	24	255
50-59	35	30	15	20	214
60 lat i więcej	29	27	12	32	343
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	35	30	10	25	613
Miasto	32	32	15	21	886
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	36	28	13	23	165
21-100	32	31	15	22	299
101-500	30	38	12	19	266
501 tys. i więcej mieszkańców	30	29	20	21	156
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	28	31	18	23	263
Północno-wschodni (Białystok)	35	23	11	31	110
Północny (Gdańsk)	36	29	16	19	146
Południowy (Katowice)	30	39	10	21	256
Południowo-wschodni (Kraków)	39	31	9	21	238
Środkowowschodni (Lublin)	29	25	18	28	100
Środkowozachodni (Poznań)	30	34	12	24	206
Południowo-zachodni (Wrocław)	38	29	12	21	180
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	31	29	11	28	627
Zasadnicze zawodowe	36	36	9	19	372
Średnie	35	31	15	19	395
Wyższe	27	29	30	13	105
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	33	26	29	12	82
Pozostali umysłowi	34	30	14	22	312
Pracownicy handlu i usług	35	38	13	14	86
Robotnicy wykwalifikowani	34	33	11	22	427
Robotnicy niewykwalifikowani	26	35	13	26	186
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	33	33	2	31	51
Rolnicy	31	28	12	29	284
Prywatni przedsiębiorcy	52	27	12	9	64
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	29	34	9	27	290
751-1500	32	32	12	25	588
1501-2250	35	32	15	18	342
2251-3000	34	28	20	19	134
3001-3750	35	25	21	19	68
3751-4500	40	30	7	23	30
Powyżej 4500 tys. zł	40	27	12	20	40
<u>Ocena warunków materialnych</u>					
Złe	28	36	12	24	838
Średnie	38	26	13	23	561
Dobre	44	23	19	13	99
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	27	37	22	13	251
Centrum	34	33	15	18	413
Prawica	45	24	9	21	388
Trudno powiedzieć	25	32	9	34	447
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	39	27	11	22	124
Skupionych w OPZZ	26	41	10	22	68
Innych	32	32	14	23	44
Nie należący do żadnych	33	31	13	23	1239
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	55	24	10	11	350
Zły	26	35	15	24	870
Trudno powiedzieć	27	30	9	34	279
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>					
Poparcie	45	24	17	14	363
Brak poparcia	31	32	14	22	559
Za mało o nim wiem	30	38	9	23	411
Trudno powiedzieć	22	30	7	41	165